

Türkiye Coğrafik durumunu dolayı sıy ile Avrupa ve Asya kıtaları arasında bir köprü vazifesini görmekte bir çok uygarlıklara beslik etmiştir. Eski eser kalıntılarının zenginliği ve sesliliği dolayı sıy ile 15. yüzyıldan bu yana batılı seyahatçileri çekmiş ve çekmektedir. Bu seyahatçiler yazdıkları seyahatnameleri ile Anadolu'daki eski eserleri Dünyeye tanıtmaya başlamışlardır. Ülkemizde esk eserlere karşı ilgisizlik keşildiği bazı devirlerde kim ne buldu ise alıp götürmüştür. Önce nakledilebilen eserler, sonra kazılar yapılarak anıtsal yapılar yurt dışına taşınmıştır.

Arkeolojik Gelişmeler her ülkede olduğu gibi bizde de eski eserlere duyulan ilgi ve nekedilebilenleri toplayıp koleksiyon ve müzeler meydana getirmekle başlar.

1846-1847 yıllarında Sultan Abdul Mecid zamanında ~~İstanbul~~ ^{1846-1847 yıllarında} ~~harbiye reisi~~ Fethi Ahmet Paşa bazı antik eserleri, o zaman askeri depo olarak kullanılan Bizanslılar dönemine ilişkin St Iren Kilisesinin ~~çatısında~~ ^{çatısında} Nevlusunda biriktirmeye başlamıştır.

~~Eyaletlerdeki~~ Valilere vilayetlerinde bulunan eski eserleri İstanbul'a göndermeleri bildirildi. Sadırazam Ali Paşa Paşa zamanında ^{1869 yılında} bu küçük koleksiyon Müzeyi Hümayun Musée Impérial edini eldi. Müzenin ilk müdürleri Çenebidir.

1874 de Suphi Paşa zamanında Müze Fetih Sultân Mehmet zamanında ~~kalma~~ ^{zür} Çinili-köşk binasına nekedilmiştir. 1881 de Osman Hamdi bey Müzeye ilk Türk Müdür olarak atanmıştır.

Osman Hamdi 1883 de yeni eski eserler nizamnamesi ile eserlerin yurt dışına çıkarılmasını yasaklamıştır. De önceki nizamnameye göre bulunan eski eserlerin üçte biri arazi sahibinin $\frac{1}{3}$ bulunan $\frac{1}{3}$ ise devletin malı oluyordu. Yeni nizamnameye göre bulunan eski eserlerin milli servet olarak his sekilde yurt dışına çıkarılmasını kesinlikle men ediyordu.

Osman Hamdi bey eyaletlerle sıkı ilişki kurarak eski eser buluntularını yakından inceliyordu. İçerisinde buluntu yerlerine gidip kezi de yapmıştır.

1887 de Saide'ye giderek İstanbul Müzesini unlu Kılan İskender, Ağlayan Kadınlar Mehitlerini meydana çıkarmış ve İstanbul'a getirmiştir.

Bu bahiller Ginili köşkün kapısından içeriye giremeyeceği kadar büyüktü. Osman Hamdi bey Ginili köşkün karşısına

yeri binanın yapılmasını seçti. Aynı zamanda dışarıdan mütehessissler getirterek müzenin bütünsel arkeolojisi tarihini

Böylece Türk Arkeolojik çalışmalarının Osman Hamdi beyle başlatıldığını söyleyebiliriz. Önceleri Arkeoloji ile meşgul olan kimseler Üniversitede Arkeoloji öğretimi yapılmadığı için meslekten kimseler değildi. Atatürk Türkiye'de

İstanbul ve Ankara Üniversitelerinde kürsüler

kurulmuştu. Avrupa'dan hocalar

getirilmişti ve Avrupa'da gençler gönderilerek yetiştirilmişti. Atatürk'ün Tarih ve Arkeoloji bilimlerine büyük hizmetleri

Ankara'da Türk Tarih Kurumunu kurmuş olmasıdır.

Vasiyetnamesinde kuruma gelişmelerini yürütmeye bilmesi için maddi olarak seçmiştir. Kurum yayımları, kongreleri, Atatürk kongresi dışındaki kazıları, mebaası, Zengin kütüphanesi ile diğerleri ülkelerde bile eşine az rastlanan bir kuruluştur.

2 - Arkeoloji doktora yapan ilk hanımım.

Rehmetli Pederim AZİZ OĞAN, güzel sanatlar akademisinde resim bölümünde öğrenci iken 18 yaşında Müze'de Çalışmaya

başlamış Fransızca ve Almence öğrenerek kendi

kendini yetiştiren bir arkeoloğtur. Zengin havalisi

ekserler müfettişliği yapmış. Bu havalideki Arastırma ve

Alman kazılarına katılmış ve Zengin Müzesini

kurmuştur. ^{Deha sonra} Emekliliğine kadar 23 sene de İstanbul Müzesi

Müdürlüğünü yapmıştır. Bu atmosfer içinde yetişmem

beni arkeolojiye çekti.

Geliştik, aslında gülmüş derecede azdır. Kazılarımızdan çok heyranlık ve takdir gören sonuçları ^{Önce} ~~bu~~ bu kez ekibimin Cezhires ve fedakarlığı ve zengin bir atmosfer içinde gelişmelerini ^{ma} ~~başlamış~~ ^{başlamış} seyahat mümkün olmaktadır ~~gibi~~

7. Kazılarımızı, eğer maddi olanakların ^{derecesine} göre sıralayacak olursam Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Türk Tarih Kurumu ve İstanbul Üniversitesi zollerine yapılmaktadır. Türkiyeyi, özellikle Sidiyi çok seven emekli ~~journalist~~ gazeteci Alfred Friendly'nin kurduğu Uluslararası Sida Dostları ve Türkiye Turing Otomobil Kurumunda Kazılarımızı maddi olanaklarla destekler.

9. Heyir

^{Lüzülcere} de gelişmenin negatif yolda geliştiğini söyleye bilirim. ~~Yolların yapılması~~ Kazaklık gittikçe teşkilatlandırılmış, ~~yollar~~ Ören yerlerine yakın köy sakinleri kazak kezi yaparak ~~bu~~ ek geçirdikleri eserleri kolaylıkla satma olanığı bulmaktadır. ~~Yolların da yapılmış olması~~ Bu eserlerin bir kısmı yabancı ülkelerde gelişen işçiler tarafından bir kısmı da antika kazaklığı yapan ~~teşkilat~~ kuruluşlar tarafından yurt dışına çıkarılmaktadır.

11. Bu anılarım seymekle bitmez. ^{Önemli} ~~Önemli~~ bir tanesi Sida tiyatrosu en önemlilerinden bir tanesi Sida tiyatrosunun kazısı ile ilgilidir. Genellikle Antik tiyatro ^{ları} kazıları zordur. Bir tarafta seyirci basemaları ~~ve~~ diğer tarafta deş gibi sahne binası

Enkazı yükselmekteydi. Tonlarca çöplükteki mimari
parçeler Orkestrayı doldurmuş. Kıpırdayacak yer kalmamıştı
Bizim sahne binasının arkasındaki kantin pezer yerine
açılan bir menfez bulmamız gerekiyordu. Ancak keçi mevsimi
sona ermiş biz his bir sonus elde edememiştik, durundan
ümitsizdik. Ben birkaç emele ile kelip bir müddet daha
kelip çalışmaya karar verdim. İki üç gün sonra sahne
kapılarında birinin üst köşesine olağan hortum gibi heve
çerçemesi ile karşılaştık, delik girilebilecek kadar genişleyince
el fenari ile sürünerek içeri girdik. Sahne binasının birinci
katının seçilen kalmış olduğunu ve üç odasının
kapılarla bir taraftan Orkestrayı diğer taraftan
bir taraftan birer kapı ile sahneye ve bir kapı ile de
çöplüğe pezer yerine erişildiğini gördük. Tiyatro kazasının
yarım kalmayacağı serinci ve heyecanı ile alt katın
kapıların planını çizdik, kapıların yerlerini saptadık
ve ölçüler aldık. Yaptığımız işin ne kadar tehlikeli
olduğunu, yavaş sonradan farkettik. Yukarıdan inen
yüklerden inen malaz ve mimari parçeler
deliği keşfedildiğinde acımasız güllerce sürmüştü.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0800314